

מסורת הש"ס

(א) שנועות יא: חולין פא: מנחות קא: [תוספתא פרה פ"א] ט (רש"י,) (ג) [רש"י,] (ד) לא מנא שם,

#### הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה פרה וכו' וי"ל דקודם קבלה בבוש לאו כמזה: (ב) בא"ד לר"ש משום דבעי אוכל שאחה ויכל כ"ל: (ג) בא"ד למ"ד דשרי אברים בהנאה דכיון שעומד לדחות לצדק כדמי דמי וי"ל דלא אמרינן דכל העומד לעשות דכעשי דמי אלא כ"ל: (ד) ר"ה פרה וכו' בפרק דס שמיטה גנון בשר שמיטתו כ"ל: (ה) בא"ד שחירן רש"י כשזירפה לפחות: (ו) בא"ד מן השך נפסלת כן וראי' לוא וכו' משום גדיירת הכתוב:

#### גליון הש"ס

תוס' ד"ה פרה וכו' ועוד דבפ' ניר הנשר דף קב ובפ' טבול יום דף קח בעי לשרוק. בפ' גר"ג לא מנא מזה ובפ' טבול יום מנאיר דקאמר דירשא דלריכא מחשיב אחיז כר"מ וקיימא כן במסקנא אלא דמצינא דעומדת דכבינה רבנן ובהכרח דתו' היה להם ג"י חתרת שם:

#### מוסף רש"י

פרה מטמא טומאת אוכלין. פרה אדומה, אט"ג דלחוריה בהנאה, מודה ר"ש דמטמאה טומאת אוכלין (מנחות א: דלע"ג דלמחר ר"ש בפרק קמא דביכורות ט:.) דלחוריה הנאה גנון שר הנפקל ופטר חמור אין מטמאין טומאת אוכלין, ונפקא ליה מכל האוכל אשר יאכל, אוכל אשה יכול להאכילו לאחרים קרוי אוכל. מודה הוא דפרה אדומה מקבלת טומאת אוכלין לטמא אחרים (וחזין פא: ובר"י שבושות א:.) אט נגע שרן כבשבה וחזר ונגע בשרה באוכלין טימאתן (שבושות א:) ואי קשא למה לי קבלת טומאה, היא גופה מטמאה אדם ובהניו, מפרשין כה"ג בכריתות פפרק דס שמיטה (כא:) כגון בשר שחפהו בפחות מבכיה נזק, אי משוית ליה אוכל מנזרק כהדי נזק ומקבל האי נזק טומאה אם יגע בטומאה ומטמא שאר אוכלין, ואי לאו אוכל הוא לא מקבל האי נזק טומאה דלית ביה שיעורא, ודי נגשו ביה אוכלין אחריני טהורים כן שאינם נוגעין בנבילה אלא בנזק (וחזין פב.) הוראיל ודחיה לה שעת הכושר. לכן (שבושות א:) להאכילה אף לעגמו משנשחטה (וחזין א:פ.)

#### רבינו חננאל

שמועין אומ' פרה מטמאה טומאת אוכלין וכול'.

## מרובה פרק שביעי בבא קמא

## עז.

**פְּרָה** **מִטְמֵא טוֹמַאת אוֹכְלִין** ב'ו'. תימה דמדקאמר הואיל והיתה לה שעת הכושר מכלל דהשתא לאו בת פדייה היא ואמאי והא אית ליה לר"ש בשנועות (דף יא: ושם) דפרה קדשי דזק הבית היא ולר"ש אית ליה דקדשי דזק הבית לא היו בכלל העמדה והערכה בזהיא שמעתא גופא ונראה לפרש דהא דקמני הואיל והיתה לה שעת הכושר מיירי לאחר הזאה דאין סבא שמהא בת פדייה אחר שהוזה דמה ואפ"ה מטמא טומאת אוכלין הואיל והיתה לה שעת הכושר קודם הזאה וא"ת והא כל העומד להזות כמזה דמי וי"ל דקודם קבלה (א) לאו כמזה דמי

דפרישית לעיל הקשה רבינו שמואל בר חייס למה לי דהיתה לה שעת הכושר תיפוק ליה דחיבת הקדש מכשרתו ומשוילא לה אוכלא כדדרשין בפ"ב דחולין (דף לו: ושם) והבשר ואמר

לרבות עאים ולבונה וכו"ת דפרה לר"ש כיון דקדשי דזק הבית היא לא שייך בה חיבת הקדש דאפילו בקדשי מוצח לא מהני חיבת הקדש אלא כשקדשו קדושת הגוף ככלי שרת כדמוכח בר"ש המנחות והנסכים (מנחות דף קב:) ובפ' כל הפסולין (נזחים דף לד.) הא ע"כ שייך בפרה חיבת הקדש אפילו לר"ש דבריש המנחות והנסכים פריך לר"ש נותר ופרה אמאי מטמא טומאת אוכלין עפרא בעלמא הוא דכל העומד לשרוף כשרוף דמי ומשני חיבת הקדש מכשרתו והיינו טעמא דלע"ג דאין בה קידוש כלי כיון דקדשי דזק הבית היא מ"מ שייך ביה חיבת הקדש כיון דחטאת קרייה רחמנא וכל ענייניה כעין עבודת הגוף שיש בה הזאה ופסולה שלא לשמה ומירך ר"י דאין חיבת הקדש מועלת אלא לשוייה שאין אוכל כאוכל כגון נותר ופרה שהן חשובים כעפרא ועאים ולבונה אבל דבר שהוא אוכל אלא שאין מקבל טומאה לר"ש משום (א) אוכל שאין אתה יכול להאכילו לאחרים לא יועיל חיבת הקדש לעשות האיסור כמותר והא דמשמע בר"ש כל הפסולין דאוכל בשר דאכל בשר עאים לפני זריקה ה"א דלא לקי על ידי דרשה דכל שאין נותר לטהורים אין חייבין עליו משום טומאה אי לאו משום דמצינן מוהבשר כמו עאים ולבונה התם כיון דלא בעי פטר ליה אלא משום דבעי למילף מטומאת הגוף יש לנו לרבות מוהבשר מק"ו דעאים ולבונה וא"ת אמאי לא אמר דכל קדשים יקבלו טומאה מחיים כיון דמזאה לשוחטין ונימא כל העומד לשחוט כשחוט דמי וי"ל דאפילו נשחט לא אמרינן דכורוק דמי עד שיקבל בזום כ"ש כשעדיין לא נשחט ומיהו שעיר המשתלח קשה לר"י שיטמא מחיים טומאת אוכלין לר"ש למ"ד (וימא סו.) דשרו (א) איבדיו בהנאה דכיון שעומד לדחות כדמיו דמי וי"ל דכל העומד לעשות לא אמר דכעשוי דמי אלא באוכל האסור להיות כמותר וקרינן ביה אוכל אשתא יכול להאכילו לאחרים אבל לא מהני לשאין אוכל כמו ב"ח ליחשב כאוכל אע"ג דהוא מהני על האוכל כגון נותר ופרה ליחשב כעפרא אי לאו דמכשר להו חיבת הקדש מידי דהוא אכן פקועה ורגיש שהן מותרין בלא שחיטה ואפ"ה חיותן מטהרתן לרבנן דפליגי אר' יוסי הגלילי בפ' בהמה המקשה (חולין דף עה.) **פְּרָה** **מִטְמֵא טוֹמַאת אוֹכְלִין**. הקשה בקונטרס בפ' אותו ואת בנו (חולין דף פב. פג. ושם) למה לי קבלת טומאה תיפוק ליה דהיא גופה מטמאה אדם ובגדים ומירך דככה"ג מפרש בכריתות בפ' דם שחיטה (דף כא.) כגון (א) שחיפהו פחות מבכיה נזק אי משוית לה אוכל מנזרק כהדי נזק ומקבל האי נזק טומאה אם יגע בטומאה ומטמא שאר אוכלים ואי לאו אוכל הוא לא מקבל האי נזק טומאה דלית ביה שיעורא וכי נגשו ביה אוכלין אחרים טהורין הן שאין נוגעין בנבילה אלא בנזק עכ"ל ומה שהזכיר נבילה משום דעלה דכריתות קאמר ומה שאמר ומקבל האי נזק טומאה אם יגע בטומאה נראה לר"י דלא דק דההיא דחיפהו בנזק דכריתות מיירי כשש כזית מן הנבילה ונראה שטמא הבזק מן הנבילה ע"י צרופו לכביזה כמו שמיטמא ממקום אחר שהכזית יכול להיות מטמא ומנזרק ונראה שחזר בו משיטתו שהיה רגיל לפרש בכל מקום דאוכל פחות מבכיה מקבל טומאה מן החורה שהרי פירש בזהיא דלא מקבל האי נזק טומאה דלית ביה שיעורא ואין לתרץ קושיית הקונטרס דבלא צירוף נזק צריך הוא לטעם של שעת הכושר משום דלא מצינו שמטמאה אלא מתעסקין דמתנן במס' פרה (פ"ח מ"ג) השורף פרה ופרים והשחלה את השעיר מטמא בגדים והן עלמם אין מטמא בגדים הרי זה אומר [מתמאין] לא טיימאויי ואת מטמאתי דמ"מ מטמאה היא אוכלין ומשקין מאחר שקופה לטמא טומאה חמורה את מתעסקין ולא בעי לא הכשר מים ולא הכשר שרץ דמתני דבי ר' ישמעאל בפ' בא סימן (נדף דף גא. ושם) מה זרעים שאין סופן לטמא טומאה חמורה צריבין הכשר בו' ור"י מתרץ דמה שקופו לטמא טומאה חמורה לא מהני אלא לענין זה דחשבינן ליה כאליו הוכשר במים וכאליו נגע בשרץ אבל אין מועיל לעשות שאין אוכל כאוכל הלכך לר"ש דבעי אוכל אשתא יכול להאכיל לאחרים מה שקופו לטמא טומאה חמורה לא יעשנו (א) וכאובלן להאכילו לאחרים ולכן לא מטמא אלא משום שהיה לה שעת הכושר וכן מוכח בצזחים בס"פ טבול יום (דף קה.) דת"ר השורף הפרה ופרים והמשתלח השעיר מטמא בגדים והם (א) [עצמם] אינם מטמא בגדים אלא מטמא אוכל ומשקה דברי ר"מ וחכמים אומרים פרה ופרים מטמא טומאת אוכלין ומשקין אבל לא שעיר המשתלח מפני שהוא חי ופריך בשלמא ר"מ דמתנא דבי ר' ישמעאל מה זרעים בו' אלא לרבנן אי אית להו דתנא דבי ר' ישמעאל אפילו שעיר המשתלח נמי ואי לית להו פרה ופרים מנליה ומשני אין צריכין הכשר טומאה ממקום אחר פי' נהי דהאי דקאספו לטמא טומאה חמורה אין צריכין הכשר טומאה אבל הכשר אוכל בעי ומש"ה שעיר המשתלח דלא חזי לאכילה שהוא חי לא מטמא והשתא פליגי דר"מ סבר דמה שקופו לטמא טומאה חמורה מועיל ליחשב אכילה ורבנן סברי דפרה ופרים דוקא מטמא ולא שעיר המשתלח משום דאינו מועיל ליחשב אוכל ור"ש סבר דוקא פרה הואיל והיתה לה שעת הכושר קרינן ביה אוכל אשתא יכול להאכילו לאחרים ולא פרים ושעיר המשתלח שלא היתה להן שעת הכושר וכן מוכח בזכוספתא דפרה דבאר מילתייהו דר"מ ורבנן קתני ר"ש אומר פרה מטמא טומאת אוכלין הואיל והיתה לה שעת הכושר פרים הנשרפין ושעירים הנשרפין אין מטמאין טומאת אוכלין הואיל ולא היה להן שעת הכושר ועוד מיימתי ר"י ראייה דככמה דוכתי קתני צריבין מחשבה ואין צריבין הכשר בפ' דם שחיטה (כריתות דף כא.) גבי נבלת בהמה טמאה בכל מקום ונבלת העוף בכפרים ובפ' בא סימן (נדה דף נ:.) גבי גזל שנפל לגת ובזריש טהרות גבי נבלת עוף טהור דלע"פ שאין צריבין הכשר לפי שקופו לטמא טומאה חמורה צריבין מחשבה אפילו הא [לשוויי אוכלן] לא מהני מה שקופו לטמא טומאה חמורה ומימה אי פליג ר"מ אבל הני \* ועוד (א) דבפ' ג"ה (חולין דף קב.) ובפ' טבול יום (נזחים ד' קה.) בעי למידק דההיא דלריכא מחשבה ואין צריכה הכשר דטהרות אחיז כר"מ מדסיפא ר"מ דקתני שחיטה ומליקה מטהרת טריפתה מטומאתה ומשני מידי אריא סיפא ר"מ ורישא רבנן והיכי הוה בעי לאוכוחי הא ע"כ צריכה מחשבה אחא דלא כר"מ ועוד דבהעור והרזוטב (חולין ד' קח: ושם) גבי חתך בשר מן אבר מן החי חתכו ואח"כ חישב עליו טהור חישב עליו ואח"כ חתכו טמא ומוקמינן לה התם כר"מ ופריך התם למאן דמוקי לה בשחוכשר ל"ל שחוכשר הרי מטמא טומאה חמורה אגב אציו משמע אע"פ דמוקמינן לה כר"מ ניהא ליה מה שמועיל לטמא טומאה חמורה אגב אציו לענין דלא בעי הכשר ולענין מחשבה לא מהני ואור"י דיש לחלק בין שעיר המשתלח דממילא אם היה נשחט היו חזי לאכילה בלא מחשבה מה שאין בנבלת עוף טהור ובאבר מן החי שאין סופו לעשות אוכל מודה ר"מ דבעינן מחשבה וגרסינן פרה מטמא ול"ג מיטמאה דלמאי נ"מ קבלת טומאה שלה אי לטמא אחרים כיון שהיתה לה שעת הכושר תורת אוכל יש לה ובלא קבלת טומאה היא מטמא אחרים משום דסופה לטמא טומאה חמורה ובזכוספתא נמי מוכח דגרסינן מטמא ולא מיטמאה דקתני מטמא אוכלין ומשקין ואי גרסינן מיטמא ז"ל כמו שחירך רש"י כשזירפה (א) פחות מבכיה נזק שאי אפשר לפרה לטמא נזק שאין מועיל מה שקופו לטמא טומאה חמורה אלא דהוי כנוגע בשרץ ואילו נגע בשרץ לא היה מטמא את הבזק כיון שבשר פרה הוא פחות מבכיה לכן צריך קבלת טומאה ממקום אחר כדי שיטמא הבזק וקשה דלמאי נ"מ במה שמנזרק לפחות מבכיה הא בלא"ה אוכל מקבל טומאה בכל שהוא ואי לענין קבלת טומאה דלאורייתא לשרוף עליו את הקדשים הניחא אי חיבת הקדש דפרה דלאורייתא אע"פ שאין בה קידוש כלי אבל אם מדרבנן ע"כ לא מקבלי טומאה הני אוכלין אלא מדרבנן דמדלאורייתא כשרוף דמי ועפרא בעלמא נינהו ועוד מפרש ר"י מה שמיטמא ע"י קבלת טומאה מן השרץ (א) ונפסלת בזך אי לאו דהיתה לה שעת הכושר לא היתה מקבלת טומאה ולא היתה נפסלת דלע"ג דקפיד רחמנא בעוסקין בה שיהיו טהורים לאו משום דהוא מטמאו לא אלא משום גזירת הכתוב הוא דאפילו בעוסקין בה בקנה או בפשטוי כלי עץ צענין שיהיו טהורין וא"ת דאי לאפסולי [היא] ענמה גם האפר יהיה נפסל בנגיעת הטומאה כדאמר בפרק חומר בקדש (חגיגה דף גג. ושם) לא ישא אדם אפר חטאת ומי חטאת ויעבירם בספינה משום מעשה שהיה וי"ל דאי חשיבא אוכל מקבל טומאה משני ומשלישי ואי לא לא ואין לומר דנ"מ מה שמטמא טומאת אוכלין דמאחר שנפסל ואין עליה עוד טומאה חמורה אכתי אשחייר בה טומאת אוכלין אי נמי הכי קאמר אחר שנפסלה אם נגע בה שרץ מיטמא טומאת אוכלין הואיל והיתה לה שעת הכושר דמה שכבר טמא טומאה חמורה אין מועיל לו מאחר דהשתא מיהא אין עוד סופו לטמא טומאה חמורה וראייה מפרק בהמה המקשה (חולין דף עב:) ואין להאריך כאן בזה דלא יתכן לפרש כאן כלל מדפריך במנחות (דף קב:) כיון דכל העומד לשרוף כשרוף דמי נותר ופרה אמאי מטמא טומאת אוכלין ומאי קושיא והא לאחר שקבלה הפרה טומאה אין עומדת לישרק דנפסלה ונשחייר בה מגע טומאה ואפילו לא נגע בה שרץ אלא פעם אחת מכל מקום בתחילת נגיעה כבר נפסלה הפרה ובסוף נגיעה מטמאה טומאת אוכלין דלא כבר אין עומדת לישרק: